

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4MCdo/2/2012
Identifikačné číslo spisu:	2108899657
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:2108899657.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu W., bývajúceho v X., proti žalovanému L., so sídlom v X., o udelenie súhlasu k prijatiu žalobcu za člena žalovaného, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 18 C 121/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 8. februára 2010 č.k. 18 C 121/2008-60 a rozsudku Krajského súdu v Trnave z 25. januára 2011 sp. zn. 10 Co 122/2010, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 25. januára 2011 sp. zn. 10 Co 122/2010 v jeho potvrdzujúcom výroku a rozsudok Okresného súdu Trnava z 8. februára 2010 č.k. 18 C 121/2008-60 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Trnava na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Trnava v poradí druhým rozsudkom zo 14. júna 2004 č.k. 18 C 74/01-111 žalobcovi udelil súhlas za členskú schôdzu žalovaného na jeho prijatie za člena žalovaného. Mal za to, že žalobca má prednostné právo na vznik členstva v poľovníckom združení žalovaného, pretože na to spĺňa všetky predpoklady a je súčasne spoluvlastníkom pozemkov združených do poľovného revíru, v ktorom je výkon práva poľovníctva prenajatý, a v ktorom poľovnícke združenie žalovaného pôsobí.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalovaného rozsudkom z 22. februára 2005 sp. zn. 9 Co 5/05 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil, majúci za to, že právo na vznik členstva v poľovníckom združení z existujúceho vlastníckeho práva k poľovným pozemkom je priamo zákonom zaručené formuláciou o prednostnom práve na vznik členstva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky rozsudkom z 21. mája 2008 sp. zn. 4 MCdo 5/2006 rozsudok Okresného súdu Trnava zo 14. júna 2004 č.k. 18 C 74/01-111 a rozsudok Krajského súdu v Trnave z 22. februára 2005 sp. zn. 9 Co 5/05 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Trnava na ďalšie konanie. Dovolací súd vzhľadom na viazanosť s uplatneným dovolacím dôvodom posudzoval, či odvolací súd správne vyložil § 14 ods. 4 zákona č. 23/1962 Zb. o poľovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 23/1962 Zb.“), ktorý stanovuje podmienky vzniku prednostného práva na vznik členstva v poľovníckom združení.

Dospel k záveru, že prednostné právo vlastníka poľovných pozemkov na vznik členstva v poľovníckom združení v zmysle § 14 ods. 4 zákona č. 23/1962 Zb. neznamená bez ďalšieho (samo osebe) povinnosť poľovníckeho združenia vyhovieť žiadosti vlastníka (inak spĺňajúceho všetky ostatné podmienky požadované zákonom pre výkon práva poľovníctva) o prijatie za člena združenia. Uzavrel, že až v prípade porušenia tohto práva (práva prednosti), t.j. prijatím iného žiadateľa za člena poľovníckeho združenia sa možno domáhať právnych následkov vyplývajúcich z tejto skutočnosti. Keďže v prejednávanej veci zistený skutkový stav neumožňoval záver, či došlo k porušeniu uvedeného prednostného práva a teda, či sú splnené podmienky pre poskytnutie súdnej ochrany porušenému právu, dovolací súd považoval právne závery oboch súdov za predčasné a teda nesprávne.

Okresný súd Trnava rozsudkom z 8. februára 2010 č.k. 18 C 121/2008-60 udelil žalobcovi za členskú schôdzu žalovaného, konanú 5. februára 2000, súhlas na prijatie žalobcu za člena žalovaného. Vychádzal zo skutkového zistenia, že žalovaný prijal za svojich členov iných žiadateľov, okrem iných aj Y., ktorý nevlastní poľovné pozemky, čím žalovaný porušil prednostné právo žalobcu na prijatie za jeho člena.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalovaného rozsudkom z 25. januára 2011 sp. zn. 10 Co 122/2010 rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil a v časti trov konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Po preskúmaní veci v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania dospel k záveru, že odvolanie žalovaného vo veci samej je nedôvodné. Z obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec samú správne právne posúdil a postupom súdu prvého stupňa nebola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom. V časti trov konania považoval dovolací súd odvolanie za dôvodné, keď v tejto časti považoval rozhodnutie súdu prvého stupňa za zmatečné, nepreskúmateľné a nesprávne právne posúdené.

Generálny prokurátor, na podnet žalovaného, podal proti rozsudkom súdov nižších stupňov mimoriadne dovolanie. Navrhol ich zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Podľa názoru mimoriadneho dovolateľa okrem vady, ktorá mala za následok odňatie možnosti konať pred súdom (§ 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.) a to v súvislosti so zmatečnosťou a nepreskúmateľnosťou rozhodnutia, konanie trpí aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Mimoriadny dovolateľ zdôraznil, že súd udelil žalobcovi súhlas na prijatie za člena žalovaného za členskú schôdzu, ktorá sa konala 5. februára 2000 a tak súd zrejme vychádzal zo skutkového stavu existujúceho ku dňu konania tejto členskej schôdze žalovaného, keď zisťoval skutočnosti ohľadne rozhodovania o žiadostiach uchádzačov o členstvo u žalovaného len za obdobie od vzniku žalovaného do konania členskej schôdze žalovaného t.j. do 5. februára 2000. Súd o.i. konštatoval, že prednostné právo žalobcu na prijatie za člena žalovaného bolo porušené tým, že žalovaný prijal za svojich členov iných žiadateľov, osobitne Y., hoci tento nevlastní poľovné pozemky. Súd však uvedenú skutočnosť nedokazoval, v opačnom prípade by zistil, že Y. (ani ďalší členovia) ku dňu konania členskej schôdze žalovaného 5. februára 2000, ani na tejto členskej schôdzi, prijatý za člena (ani registrovaného člena) žalovaného nebol. Generálny prokurátor poukázal na to, že v prejednávanej veci mala byť rozsudkom nahradená vôľa členskej schôdze žalovaného (§ 161 ods. 3 O.s.p.), pričom pre takýto rozsudok je rozhodujúci stav, aký tu bol v čase jeho vyhlásenia. Čas vyhlásenia rozsudku je pritom rozhodujúci nielen pre posúdenie skutkového stavu veci, ale aj pre aplikáciu právneho stavu, ktorý tu bol v čase vyhlásenia rozsudku. Zákon č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve (ďalej len „zákon č. 274/2009 Z.z.“) platný a účinný v čase vyhlásenia rozsudku prednostné právo vlastníka poľovného pozemku na vznik členstva v poľovníckej organizácii nepozná. Pokiaľ súd právny vzťah ohľadne členstva žalobcu u žalovaného posudzoval podľa zákona č. 23/1962 Zb., ktorý bol v čase vyhlásenia rozsudku už neplatný, vec nesprávne právne posúdil.

Žalobca nepovažoval mimoriadne dovolanie za dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal na podnet účastníka konania generálny prokurátor (§ 243e

ods. 1 O.s.p.) v lehote jedného roka (§ 243g O.s.p.) proti rozhodnutiam, ktoré možno napadnúť mimoriadnym dovolaním, preskúmal tieto rozhodnutia bez nariadenia pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Mimoriadny dovolateľ v prvom rade namietal vadu, ktorá mala za následok odňatie možnosti konať pred súdom (§ 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.) a to v súvislosti so zmatečnosťou a nepreskúmateľnosťou súdneho rozhodnutia a tiež, že právny vzťah ohľadne členstva žalobcu u žalovaného nebolo možné posudzovať podľa v tom čase už neplatného zákona.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie jeho procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O vadu konania, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania tie jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Vady spôsobujúce zmatečnosť konania môžu nastať aj pri samotnom vydávaní rozhodnutia, ako dôsledok absencie niektorej jeho podstatnej časti (záhlavie, výrok, odôvodnenie). Zakladajú nepreskúmateľnosť rozhodnutia ako celku, ktorá môže byť dôsledkom obsahovej a gramatickej nezrozumiteľnosti, neurčitosti alebo neodôvodnenosti (arbitrárnosti). Vydanie zmatečného rozhodnutia nemá svoje právne opodstatnenie najmä z hľadiska Ústavou Slovenskej republiky zaručeného práva účastníka na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“), porovnaj napr. II. ÚS 174/04, III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje zaručené právo na súdnu ochranu (napr. I. ÚS 4/94).

Samotné súdne rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany, musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania pri rešpektovaní zásad spravodlivého súdneho konania, pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti (§ 157 ods. 2 O.s.p.) s dôrazom na zrozumiteľnosť, určitosť, jasnosť a súlad dôvodov rozhodnutia (skutkových aj právnych) s jeho výrokom. Žiadna z obsahových náležitostí rozhodnutia nie je samoučelná, ale plní dôležitú funkciu. Po výroku rozhodnutia nasleduje jeho odôvodnenie, ktorého obsah je určujúci pre posúdenie správnosti rozhodnutia, pretože len správne a presvedčivé rozhodnutie dáva záruku, že súdna ochrana bola poskytnutá zákonom predpísaným spôsobom.

Výrok rozhodnutia by mal vyplynúť ako logický záver úvah obsiahnutých v odôvodnení rozhodnutia, pričom odvolací súd sa musí v dôvodoch svojho rozhodnutia náležite vysporiadať aj s námietkami odvolania smerujúcimi proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa. Teda v odôvodnení rozhodnutia musí súd uviesť jasné a jednoznačné dôvody, na základe ktorých je založené, lebo len takéto odôvodnenie tvorí súčasť základného práva na súdnu ochranu.

Zo žaloby z 15. februára 2001, ktorá v priebehu konania nebola zmenená (§ 95 ods. 1 veta prvá O.s.p.), vyplýva, že žalobca sa domáhal toho, aby súd udelil súhlas za členskú schôdzu žalovaného k jeho prijatiu za člena žalovaného s tým, že účinky tohto súhlasu nastávajú dňom právoplatnosti tohto rozsudku. Domáhal sa tak vydania rozsudku súdu ukladajúceho vyhlásenia vôle (§ 161 ods. 3 O.s.p.). Súd prvého stupňa napriek tomu, že žaloba nebola zmenená, udelil súhlas za členskú schôdzu žalovaného, ktorá sa konala 5. februára 2000 (o čo žalobca vôbec nežiadal) bez toho, aby v tejto časti výrok svojho rozsudku zdôvodnil. Uvedené viedlo k tomu, že dôvody napadnutého rozsudku nekorešpondujú so znením jeho výroku a preto vzhľadom na ich zmätočnosť nemožno posúdiť či a ku ktorému dňu tak súd zisťoval porušenie prednostného práva žalobcu na vznik členstva v poľovníckom združení. V dôvodoch síce uvádza, že prednostné právo žalobcu bolo porušené prijatím Y. ako nevlastníka poľovného pozemku, keď vychádzal z písomného vyjadrenia žalovaného z 10. júla 2009, z ktorého však nemožno zistiť, kedy sa tak stalo a tiež súd prvého stupňa bez povšimnutia ponechal vysvetlenie pojmov riadny a registrovaný člen, keď žalovaný v danom vyjadrení uvedené zdôrazňuje. Odvolací súd bez ďalšieho takýto rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil.

Odôvodnenie mimoriadnym dovolateľom napadnutých rozhodnutí prvostupňového ako aj odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. a navyše takéto arbitrárne rozhodnutie súdu porušuje právo účastníka na spravodlivý súdny proces a v konečnom dôsledku mu odníma možnosť konať pred súdom (čo zakladá vadu konania podľa § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.).

Vychádzajúc z uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudky súdov nižších stupňov zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Dovolací súd k námietke mimoriadneho dovolateľa ohľadne nemožnosti aplikácie zákona č. 23/1962 Zb. uvádza, že z § 154 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia, no treba zdôrazniť, že vznik, platnosť, neplatnosť a následky právnych skutočností (vzťahov), ku ktorým došlo pred účinnosťou právnej úpravy sa posudzuje podľa práva platného v čase, keď tieto právne skutočnosti (vzťahy) vznikli. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa svojím návrhom doručeným súdu prvého stupňa 15. februára 2001 domáha práva (prednostného), ktoré mu vyplývalo zo zákona č. 23/1962 Zb., keď v tom čase bolo toto právo upravené označeným zákonom. Do účinnosti nového zákona t.j. zákona č. 274/2009 Zb., ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 2009 o označenom práve žalobcu súdy nerozhodli. Ani za danej procesnej situácie, kedy rozsudky súdov nižších stupňov boli dovolacím súdom zrušené a vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie, nie je možné predbežne uzavrieť, či žalobcovi požadované právo svedčí. Za predpokladu, že v ďalšom konaní súdy dospejú k záveru, že žalobca je so svojim nárokom v práve a teda toto legálne nadobudol podľa predchádzajúcej právnej úpravy nemôže dôjsť k narušeniu ochrany právnej istoty žalobcu, ohľadne takto nadobudnutého práva (zákaz retroaktivity).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.